

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda

Csuj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cim-
sendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

W KELLÉ

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Negyedévre — 240
Egy hónapra — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5—

Ücseszlovákiában
Egy hónapra — ck 35—
Egy szám — 150

1924 november 21 Péntek

Csuj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 261. szám

5685. Marchesvan 24

Egy hazugság hiábavalósága

A közoktatásiügyi miniszter ur egy évvel ezelőtt az egyetemi diákmozgalmak hatására elott numerusz klauzuszot rendelt el — a hullákra. Nem lehet azt mondani, hogy ez a hullánumerusz klauzusz, amely ugy értendő, hogy a zsidó diákoknak csak akkor szabad boncolni, ha történetesen zsidó hullák kerül a boncaszakra sokkal emberesebb volna, mint az ugynevezett abszolút numerusz klauzusz. Hiszen a hozzátartozók nélküli emberek halandósága nem alkalmazkodik sem az egyetemi szabályzatokhoz, sem a statisztikai arányszámokhoz és így az amúgyis héroszi erőfeszítésekkel küzdő zsidó orvosokból a paragrafus könyörtelen szigorja megfosztja az orvosi pályára való készülés egyik legegyszerűbb követelményétől, a boncolástól.

A mai idők zsidó diákja százezorosan érzi annak a zsidó véreinek a súlyát, hogy az iskolákban nem egyenlő feltételekkel folyik a verseny. A zsidó diákok minden időben kétszeresen annyit kellett produkálni, hogy ugyanazt az eredményt érje el, mint nemzsidó társa. Ha valamikor igaz volt ez az állítás, százezorosan igaz ma, amikor már rendeletek intézményesítik a zsidó diákok tanulási lehetősége előgördített akadályokat. Akinek lelkét, mert elhivatott, fájdalommal, maróan égeti a tanulás vágya, a hit emberöltőken keresztül vértől jött, verévé lett bátorságot, a küldetészerűleg sodor a tudományos pályák felé, az minden akadályokon keresztül is, ha kell, testét-lelkét elhinozza, mégis eljut a kitűzött céljais.

A kolozsvári egyetem boncolásból kívánt első éves zsidó növendékei szemérmes, idegeket roncsoló álmatlan éjszakaon hajnalig gúnyolják az anatómiai ábrák és preparátumok fölött, hogy közvetett uton háromnegyszer annyi fáradsággal, mintha boncolni engedték volna őket, sajátítsák el az orvostudomány álcéjét, az anatómiát. A zsidó diákság héroszi harcának természetesen megvan a maga speciális áldozata. Vannak, akiknek az idős munka robotjában fáradtan hull ki a könyv a kezéből kihullnak a sorból és még jóval a cél előtt feladják a kétségbeesett, reménytelennek látszó harcot. Keservesen fájó tragédia leszámolni az embernek élete életretörvénnyel de még mindig jobb és mindenek fölött becsületesebb, ha az, aki nem bírja már tovább az iszágátalan és embertelen iramot, megejti ezt a végső leszámolást, más utakat és lehetőségeket keres feltörvénnyel tehetségének kihasználására, mintha morális itélőképessége megmozog és vét az egy sorban éőök kötelező szolidaritása ellen.

A kolozsvári egyetem orvosi fakultásán tegnap egy igen szomorú leleplezés történt. Az egyik tanársegéd leleplezett egy zsidó orvostanhallgatót, aki református magyarrak hasudta magát, hogy boncolni engedjék.

Ez a zsidó diák hasudott és mi igazán nem találunk semmi menteséget sem a részére. Nem számítat védelemre az, aki a válságos pillanatokban meg tudja tudni küzdőársait és a saját maga érvényesüléséért ki tudja tépni magát abból a sor-közösségből, amelybe ezredévek szenvedése predestinálta.

A leleplezett diákok hamar megcsinították arra, hogy ő mégis zsidó, mert végigverték rajta. Bár ez a verés — nem szólva arról, hogy az erőszak soha sem indokolt — semmitépen sem tudjuk megérteni. Hiszen ez a diák megtagadta a maga fajtaját, mégpedig olyan exponált helyen, ahol az ilyen megtagadás a támadók pártjára való állást jelent. Ezért nem értjük a felháborodást, bár teljes joggal méltányolni tudjuk, hogy az ilyenféle emberek barátságából senki sem kér.

Ami az ügynek reánk vonatkozó részét illeti, a hazugság diák ezt már elintézte egyedül. Hazugságával dokumentálni akarta, hogy nem tart közösséget velünk. Mi pedig megyünk tovább, egyenes gerinccel, önértékes fejjel, a reánk kényszerített tögös uton, még ha hullik is a férgese.

Ezidén nyilik meg a palesztinai műegyetem, a héber egyetem egy része és a zsidó női mezőgazdasági iskola

Weizmann nagy Keresztudó-beszéde. Le vannak téve a nemzeti otthon alapkövei

Közölték dr. Weizmann Chajim nagy beszédének egy részét, amellyel megindította az angliai zsidók között a Keren Hajeszód-akciót. E beszéd következő része, amely becs s megátalásokban tárja föl a zsidó otthon új vonatkozásait, helyszüke miatt a tudósításból kimaradt.

Az ember megérdéi önmagától, vajjon a bevándorlás mai tempóját megvárhatja e az ország? Hiszen ha már eljűt Palesztina negyságot és az elhelyezkedés lehetőségeit, akkor sem tudunk a fontos kérdésre végleges választ adni. Korai lenne megmondani, vajjon Palesztina valóban abban a helyzetben lenne, hogy ilyen nagy-zabású bevándorlási akciót lebonyolthasson. A felelet egyrésze azonban, vagy legalább is a felselet hiáélete megadható a következő tények alapján.

A kisipar országa

A pillanatnyi palesztinai bevándorlás olyan elemekből áll, amelyek négyszáz-ezer angol fontnyi vagyon fölött rendelkeznek, vagy pedig olyanokból, akik hi vannak képezve, vagy hivatásuk van, vagy olyan mesterségek, amelyek Palesztinában nyugodan folytathatók. E bevándorlás eredménye tavaly Palesztinát páratlanul fejlesztette ipari tekintetben. Niucsenek azonban illúziók és nagyon jó tudjuk, hogy Palesztina soha nem lesz ipari állam abban az értelemben, ahogyan az ipar Európában és Amerikában fejlődött. Palesztina, ha azt a mai helyzet szempontjából itéljük meg, kétségkívül olyan országgá válik, ahol a kisipar fog kifejlődni, ez pedig fel tud fogadni tekintélyes emberömeget. Az elmúlt évben a következő iparok létesültek az országban minden mesterséges fejlesztés nélkül: vázson, szővészet, szelyemgyártás, csokoládégyártás, timárság, cipőgyár, üvegipar, játékok, nyomdák. Mindez hat-nyolc hónap alatt fejlődött. Nem is beszéltem jelentősebb ipari vállalkozásokról, mint például amilyenek Haifában létesültek, ahol olyan gyárak működnek, amelyek az országban található nyersanyagokat dolgozzák fel: cementgyárak, olajgyárak, malmok és nagy javítóműhelyek. Mondom, ezek Haifában létesültek és egymillió font sterlinget meghaladó összeget képviselnek. Ha tekintetbe vesszük egyrészt az élénk építkezést, másrészt a mezőgazdasági és ipari fejlődést, földék vásárlását és termékenyítését, akkor vállalni lehet a nagyszámú bevándorlókért a felelősséget. Dinamikusnak kell nézni ezt az erősödést és azért tud az ipar lépést tartani az ország felvevőképességével.

Héber nevelés

Tartok tőle, hogy az adatok felsorolása előadásomat unalmassá teszi, de hiába, ez a cionizmus. A zsidó nemzeti otthont a föld, az emberek és azok a körülmények teszik, amelyek ott találunk az országban és csölm, hogy mindent a lehető legegyszerűbben hozsam önök elé. Eddig a városi fejlődésről szóltam. E fejlődés nélkül megfoghatatlan lenne. A nevelés, amelyet azt önök tudják, Palesztina zsidó köztudatában héber nyelven folyik. Ma már az érintkezés nyelve is héber és — örömmel kell konstatálnom — nemcsak zsidó és zsidó között, hanem némelykor zsidó és nemzsidó között is.

Iskolai rendszerünk kell hogy lépést tartson ezzel a fejlődéssel. Augusztusban felállítottunk egy nevelési költségvetést, amely hatvanötezer font sterlinggel állítattott be különböző tételekkel. Augusztus óta Palesztinába ezerkétszáz iskolaköteles gyermek jött. Ezek számára isko-

lákat kell teremteni. A zsidó gyermekek nyolcvan-nyolcvanöt százaléka olyan iskolába jár, amelyet a cionista szervezet tart fenn és istápol. Némcsak elemi, hanem főiskolákat is.

Megnyilnak a főiskolák

Ez az év azzal fog kitűnni, hogy technikai iskolánk nyilik meg Haifában. Az iskola magasabb műszaki kiképzést fog nyújtani és terjeszteti. Ugyancsak ebben az évben fog megnyitni a női mezőgazdasági szakiskola egyik kolóniánkon Meteorológiai állomást fognak felállítani és ami a legfontosabb, a Saopus-hegyen meg fog nyitni a héber egyetem első része.

Meg kell említenem, hogy az egyetem a biológiai laboratóriumai már működnek és én magam tanúja voltam a következő esetnek: A kolónián, ahol aludtam, reggel hét órakor nagy izgalom volt, mert az istállók egyiáéban valami ismeretlen betegség mutatkozott. Döntően három óráor az egyetem biológiai osztályának bakteriológiai analízise és diagnózisa már ott is volt a kolónián.

Ez kerete a zsidó nemzeti otthonnak: embereknek, földnek, házaknak, iskoláknak, iparoknak és különböző más institúcióknak. Egy harmonikus együtlet, amelyet tökéletesen bátorság és elhatározó erő hajtának a haladásra és gvar podásra.

Hölgyeim és Uraim! A kétezer bevándorló mögött, akik szeptemberben bejuthattak, még legalább tízezer áll, akik jönnek, de nem tudnak bejutni. A világ zsidóságát sok oldalról nyomják, mindezfélől zaklatásoknak vannak kitéve, de azért mindeniben él a kvánság, hogy Palesztina ujjáépíttessék.

Palesztina politikája: a munka

Néhány szót mondanék még a politikáról. A politikai helyzet legfigyelemreméltóbb jelensége Palesztinában, hogy ott politika egyáltalában nincs. Azt látom, hogy a zsidók és nemzsidók közötti viszony a munkaközöség processzusában napról napra normálisabb. Mindazonáltal ne adják át megukat annak az illúzióknak, hogy az ottani problémákat Palesztina megoldhatja. Némcsak a földeken, a gyümölcsöskertekben, a városokban, a forgalom és kereskedelem megfigyelésénél láttam, hogy zsidó és nemzsidó között nem áll fenn lényeges válszafal, hanem tanúja voltam a következő jelenetek is:

Haifában egy egyiptomi munkás lezuhant egy gyár tetejéről és szörnyethalt. A holttestet odahozták egy zsidókból és arabokból álló munkásokoprhoz. A temetésen háromszáz zsidó munkás és ugyanannyi arab munkás vett részt. Azt hiszem, ez éppen eléggé bizonyítja az ottaniak kívánságát, hogy harmoniában és barátságban éljenek. Olyan manifesztáció volt ez, amelyet megosodáltak Haifában és amely sokban hozzájárult annak az agitációnak a megsemmisítéséhez, amely még most is a zavarosban akar halaszni.

Egy másik példa:

A vasútnál egy vasutasok egyesülete működik. Zsidók és nemzsidók a tagjai. Van egy lapjuk, amelyet közösen adnak ki, érdekeiknek pedig közös képviselőik van. És azt hiszem, hogy napról-napra újabb és újabb érintkezési pontok merülnek fel. Megvan a remény, különösen művelődési intézményeink fejlődésében, mint amilyenek az egyetem, a könyvtár és más köznevelődési institúció, hogy itt zsidók és arabok találkozni fognak és együttműködnek egymás hasznára. Bármit hozzon a jövő

On
eket
[ban a
glezä
ück
j, Calas
L.-u.) 5.
rek
ok
zkák
z- és
relési
ktára.
dro
nand 65
nben)
vásár
tt árákkal
200
240
250
275
uridivat
sztekbán.
gfried
áruházában
Ferd. 6.
Keletben!

A bombapörök tárgyalásának harmadik napja

Radót nagybátyja dicsekedő hazugnak mondja. Fegyvert fogott édesanyjára és úgy követelt tőle pénzt

(Budapest, nov. 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bombaper mai tárgyalásán folytatták az első csoportban beidézett tanúk kihallgatását. Több jelentéktelen tanuvallomás után Kasnyik Mariát hallgatta ki a bíróság, aki nővére Kasnyik Jánosnak, az időközben öngyilkos lett egyik volt gyanusítottjának.

Vallomásában előadja, hogy öccse, aki műszo-rész volt, nagyon szorgalmasan tanult és gimná-ziumi vizsgáira készült elő. Többször panaszkodott, hogy nagyon nehéz a tanulás és ezért öngyilkos akar lenni. Lakásán műszereszi munkát soha sem végzett és úgy tudja, hogy az Ebredőknek nem volt tagja. Megegyezése után Baier István plébá-nos tanuvallomásra került sor. Baier Radó vád-lott nagybátyja és vallomásában kijelenti, hogy öccsét hősködő, dicsekedő és hazudozó természé-tének ismeri. Egyszer, a robbanás után, amikor erről a dologról beszéltek, Radó megjegyezte, hogy Marossy sokat tudna erről mesélni. Határozottan emlékszik, hogy a robbanás előtti napon Radó otthon volt, de tizenkét nappal a robbanás után eltűnt ha-ulról. Eltűnésének az volt az oka, hogy a szekrénye alatt fegyvert talált és ezért megverte öccsét. Arról is tud, hogy Radó Marossyval állandó barátságot tartott fenn. Eltűnése után, amikor Radó visszajött, Marossy megfenyegette és tanu ezért a rendőrségtől kért védelmet öccse számára.

A tanu vallomására Marossy megjegyzi, hogy Radó a nagybátyjától kapott verésért szokott Cseh-szlovákiában lakó édesanyjához és ezen az útján ő kíserte el.

Az elnök kérdésére a tanu elmondja továbbá, hogy mikor Radót a rendőrságen meglátogatta, nagyon meg volt törve. A rendőrságen a tanuval felvett jegyzőkönyvet nem olvasták fel és így nem tudja, hogy mit írt alá. A tanu vallomására nem eskette meg a bíróság.

Radó édesanyja vallomásában ellentmondásokba keveredik. Előbb azt állítja, hogy a rendőrságen felvett jegyzőkönyv körülményeire nem emlékszik. Később pedig megváltoztatja vallomását és kijelenti, hogy a jegyzőkönyvben foglaltak nem felelnek meg a valóságnak, mert szokot ő nem mondta a rendőrságen. Előadja, hogy fia a merénylet után két héttel váratlanul felkereste, fegyvert fogott rá és pénzt akart tőle kicsikarni. A bíróság Radó édes-anynját sem esketi meg vallomására.

Pogotsi drogériatulajdonos, Marossy és Radó volt főnöke azt vallja, hogy a két fiatalember fel-tűnően szoros barátságot tartottak fenn. Kijelenti, hogy nem emlékszik arra, hogy valamikor cso-magokat küldött volna Radóval az Erzsébetvárosi Körbe.

Heti naptár

5685. Chesván 25. Szombat. Ujholdki hirdetés. Szára, meghalt. Ábrahám meg akarta venni a kit-tita Efrontól a Máchpélá barlangot családi sírhely számára, de Efron, aki ismerte a nagysejk jellemét és tudta róla, hogy Szodoma egész vagyonát, amit ő saját hadiarejével mentett meg a napkeleti sző-vetséges királyok kezétől, sem akarta magának megtartani, nehogy mondhasse Szodoma királya: "Én tettem Ábrahámot gazdaggá" — nem akarta neki a kért barlangot eladni, hanem felajánlotta ajándéknak, abban a biztos tudatban, hogy Ábrahám ugysem fogadja el. Végül, mikor Efron már nagyon végyakozott a pénz után, de restelte az árát egyenesen megmondani, így szólt: Mit számít köz-tünk egy négyszáz sékelcs föld? — Ebből meg-tudta Ábrahám, mennyi pénzt kíván Efron a földért s megfizette neki. Ezzel példát mutatott késő utódainak, hogy Isten oda is ígérte nekik az országot, azért mégsem kell sajnálni a pénzt annak darabonkénti megvásárlásától.

Hájtár: Vöhámmelech Dávid zékén. (Kir. I. 1.) A szidra további része arról szól, hogy Áb-rahám nagyon öreg volt s akkor gondoskodott fia megházasításáról s átadta neki egész vagyonát. Ennek megfelelően a hájtárban is olvassuk, hogy Dávid király nagyon öreg volt s akkor átadta a trónt fiának Slomónnak.

Röcshódes Kiszlöv: Csütörtök és péntek.

* Aradi olvasóinkhoz. Az Uj Kelet aradi kezelését a Lóbl Hirlapiroda vette át. A kézbesít-tésre, hirdetésre és előfizetésre vonatkozólag ot-nyerhetjük felvilágosítást.

Tíz ember megfagyott Bukarestben

Hó és fagy pusztít az ókirályságban. Vihar a Fekete-tengeren. Elakadnak a vonatok és a hajók

(Bucuresti Bukarest, november 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) A fővárosban ma egész nap óriási hóvihár dühöngött. A hóviharral együtt rettenetes hideg lett úrrá Bukarestben, amely csupán a tegnapi napon tíz áldozatot követelt. Az áldozatok valamennyien szegény, hajléktalan, munkanélküli emberek, akik éjszakára fás-kamrákba húzódtak meg és reggelre megfagyva találták őket.

Az óriási hófúvások miatt a vonatok köz-lekedése óriási akadályokkal jár. Ma a buka-resti pályaudvarról csupán két vonat indult el, az egyik Nagyvárad, a másik Krajova felé. A vasut-veszélyeztetés jelentése szerint a vasúti forgalom az egész ország területén nagy nehézségekbe ütközik és további havazás esetén újabb vonalzavarok állanak be. A Sibiu és Ploesti közötti vasúti szerencsétlenséget, amely-ről tegnap beszámoltunk, ma hivatalos helyen cáfolják. Ezzel szemben közlik, hogy Pesti és Pietra Olt között a gyorsvonat, amelynek egyik utasa történetesen a miniszterelnök volt, a nagy hófúvásban elakadt. A miniszterelnök külön

koosiját két segélymozdony szállította el Bu-karestig.

Bukarestben a hóvihár miatt a villamos-kocsik már napok óta nem közlekednek. Galaconál és Brailánál a Duna be van fagyva, úgy hogy ezekből a kikötőkből egyetlen hajó sem tud elindulni.

A Fekete-tengeren óriási vihar dühöng. Azok a külföldi hajók, amelyek Konstantinápolyból indultak, kéaytelenek a Boszporusz kikötőjé-be menedéket keresni. Constancába egyetlen egy hajó futott be, az „Imparatul Traian”, ez is negyven órással késéssel.

Újabb jelentés szerint a hóvihár a főváros környékén tovább tart és a vasúti forgalmat megakadályozza. A Bukarest—Oltenitza, Con-cesti—Turnu Magurele és a temesvári vonal részben hasznavehetetlenné. A Szimplon-vona-tot: újból Pradealon át irányították.

A fővárosban a helyi forgalom is nagy ne-hézségekbe ütközik, mert az utcákat ellepte a hó. A temetkezési vállalatok nem akarják a temetéseket elvállalni.

Anglia megmarad a népszövetségi politika mellett

A leszerelés ügyében érvényben marad Macdonald politikája. Lord Grey beszéde

(London, nov. 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lord Grey New-Castleban az elmúlt vasárnap be-szédet tartott, amelyben ismertette a konzervatív kabinet főbb politikai irányításait, álláspontját a leszerelés kérdésében és egyebeket. A leszerelés ügyében a kormány a Macdonald kormány által bevezetett politikából egy hajszálaljt sem tér el.

Lord Grey, aki a háború elején, 1914-ben külügyminiszter volt és tudvalevőleg Ausztria és Oroszország között a konfliktus békés elintézése céljából a hatalmak választott bírósági konferenciá-ját javasolta. Ezt az ajánlatát akkoriban azzal a fenyegetéssel huzta alá, hogy a javaslat elvetése esetén Anglia végő lépésre határozza el magát. Ezzel Tiszának és Berchtoldnak a presztizs súlyos argumentumát szolgáltatta és ilyen módon Angliá-nak a háborúba való beavatkozása elkerülhet-lenül vált.

Lord Grey ma, tíz évvel a nagy esemény után, más véleményen van. Ezt beigazolta vasárnap tar-

tott beszédében, amelyben többek között kijelen-tette, hogy belátja, amit akkor nem látott be, hogy a háború a katonai felszólítások folytonos erő-södése következtében elháríthatatlan volt. Arra a meggyőződésre jutott, hogy bármennyire is Nemé-tország büne volt a háború felidézése, a háborút kikerülhetlenné mégis csak a folyton erősödő felszólítások robbantották ki. Ha még egy há-borút kellene végigelnünk, akkor a civilizáció el-súlyvesztését érnék meg.

Ha Nagybritannia a népszövetséget annak igazi oéljai szerint akarná átszervezni, akkor ki kellene jelentenie, hogy külön megállapodásokat nem haj-landó megkötni különösen olyanokat, amelyek a nemzetek közötti versengésre vezethetnek. Az ilyen és ehhez hasonló kérdéseket a genfi jegyzőkönyv-vel kell elintézni.

Grey beszéde végén kijelentette, hogy soha sem fogja javasolni azt, hogy a brit flotta egy kül-földi döntőbírószolgálatába állítsassék.

Esküttet letartóztatták a tárgyalóteremben

A tárgyalás tartamára vizsgálati fogságba vetették, mert megtagadta a vallomást. Mayer miniszter tanuvallomása

(Budapest, november 20. Az Uj Kelet tudó-sítójától.) Az Eskütt-ügy mai tárgyalását fél kilenc órakor nyitotta meg az elnök. A teg-napi tárgyaláson az ügyész arra kérte a bíró-ságot, hogy Esküttet azonnal helyezze vizsgá-lati fogságba. Erre azért van szükség, mert Eskütt a tárgyalás során megtagadta a valla-mástételét. A bíróság a védő ellenzése dacára eleget tesz az ügyész kérésének és

a tárgyalás idejére elrendelte Eskütt el-len a vizsgálati fogságot.

Enek következtében a mai tárgyaláson szuro-nyos börtönörök vezették elő az elsőrendű vádlottat.

Weisz védő kéri a tárgyalást vezető elnö-köt, eagedslyezze Esküttnek vallomástételét azokra a dolgokra vonatkozólag, amelyek nem foglaltatnak be az a periratokban. A védő ké-résére az elnök elhatározta, hogy erre Eskütt-nek módosít fog adni, azonban Eskütt ezen vallomására csak a tanúk kihallgatása után kerülhet sor.

Eso tanuként Mayer minisztert hallgatta ki a bíróság, aki Nagyatádi minisztersége alatt földművelésügyi államtitkár volt. A miniszter vallomásában előadja, hogy Eskütt nem tarto-zott a minisztérium státuszába és ezért vele hivatalosan nem érintkezett. Egyébként is távol állott a hivatali ügyektől. Hallotta, hogy pa-naszok merültek fel Eskütt ellen, éppen ezért

feihivta Nagyatádi figyelmét és azt ta-nacsolta, hogy Esküttet mielőbb bocsássa el szolgálatából.

Erre különösen azért hívta fel Nagyatádi fi-gyelmét, mert Eskütt ellen a közérlelmzési minisztériumba több névtelen feljelentés érke-zett, amelyek különböző visszaélésekkel, vádol-

ták Esküttet. A tanu vallomása után Eskütt kéri a bíróságot, engedje meg, hogy kérdéseket intézhessen Mayer miniszterhez. Miután az elnök erre megtagadta az engedélyt, a követ-kező párbeszéd folyt le a tanu és Eskütt között:

Eskütt: Tudja e Nagyméltóságod, hogy Nagyatá-dinál párttitkári teendőket végeztem?

Tanu: Nem tudok felőle semmit. Emlékszem azonban arra, hogy vidéki feleket fogadott és utba-igazított.

Eskütt: Tudja-e, hogy Nagyatádit hivatalos ut-jain gyakran első-érttem?

Mayer: Ön ráerőszakolta magát Nagyatádira.

Előadja ezután a tanu, hogy egy alkalommal Tömöri Angelát kiutasította a miniszte-riumból, mert tulsokat és tulbizalmasan foglalkozott Esküttel.

A védő kérdéseire elmondja, hogy Eskütt apja igen derék kisgazda ember, aki jó ismerőse volt az elhunyt Nagyatádinak. Ezért Nagyatádi szive-sen alkalmazta a pártban barátjának fiát, aki fel-sőbb iskolákat végzett. A párttól fizetést nem ka-pott és nem felel meg a valóságnak az sem, hogy a kisgazdapártnak pártkasszája lenne.

Flanel-velour leg-ujabb divatmintákkal, mtré 69 lej

Double-flanel minden színben ..... métere 79 lej

AU PRINTEMPS

áruházban, Strada Memorandului No 11. Lloyd 2836

As Uj Kele napl Szerkesztők Felelős szerkesztő As Uj Kele jelöl

Ezer A te A n Köny Köny

A L B V M H M A A Id N A

Parto Vigas Vegig A nap

Mil Ke Me Me Mib Mer Le Re Csak

Mani Kozsvári p szert Jorgo náthatta ar beszéleteket J kollaboracio part vezetői megfuztasán

Kvár gyár munká mevári, Tu szes munká szüntette. A gyár egyik o szony volt szervezet tag szervezett m együtt dolgoz Miután ezen gyártás fenná szes többi o hát. A munká képviselői fel és őt kérték és őt kérték között újra a polgármester megkezdte a lasokat és rem "Tarul" gyár

Sebesü és Rautu kép lentik: a kame szőlőkész köv és Rautu liberá piactolypártajt felek éretlenek állapították, hog nak eleget tette vánították. A p maradt felek ne

Határin Bukarestből jel prefektusa távir ternek, hogy sz bárka közledekk lövést edtak le fejtették ki a ha nek folyamán eg sebesült. Az oros

HIREK

As Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bányai zsidóság napilapja
 Szerkesztők: Fiszkalay János és dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
 As Uj Kelet cikkeinek utannyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Párbeszéd

Ezer, eltárat gályarab
 A tengeren ring elveszön.
 A nap ragyog s ha áradat
 Könnyit a súlyos evészön
 Könnyek között így énekel:

A felhőnek vére van
 Leesorog a sára.
 Rábelegnek bere van
 Vad korbács a bérre.
 Minden unak vége lesz
 Harok után beke lesz.
 Minden idő elérkezik;
 Az Eredet öl-lezik
 A véggel a végen.
 Időt enél csak én szállok
 Nyugtót csak én nem találok
 A végtelen égen.

Partot nem ér a gályarab
 Vigasza nincs a csónakon
 Egy egy suzárral néha nap
 Vegig siklik aholt tavon
 A nap s a rabnak így dalol:

Milyen volt az életed
 Kezdetben, te dőre?
 Mert borús az éneked
 Mert borulsz a sőre?
 Mihelyt szvedben béke lesz
 A végtelenség vége lesz
 Mert árendelte rád az ur
 Le z még az egéd kék szur
 Rád ragyog a régi nap
 Csak így, csak így haladj!

Hajnál László

— **Maniu paktumot létesített Jorgával.** Kolozsvári politikai körökben *kiszivárgott hírek* szerint Jorga professzor kolozsvári utját felhasználhatta arra, hogy Maniával kollaborációs megbeszéléseket folytasson. A két pártvezér között a kollaboráció lére is jött. Hír szerint a paraszt párt vezetői kísérletet tesznek a végleges paktum megkötésére.

— **Kivártak a temesvári „Turul” cipőgyár munkásait.** Temesvárról jelentik: A temesvári „Turul” cipőgyár igazgatósága az összes munkásokat kizárta és az üzemet bezárta. A kizárára az adott okot, hogy a gyár egyik osztályában két olyan munkás sztrájkot tartott, akik nem voltak a szervezett tagjai és ezekkel ezen osztály többi szervezett munkásai nem voltak hajlandók együtt dolgozni és ma bezáratták a munkát. Miután ezen osztály működése nélkül a cipőgyár fennmarad, a gyár igazgatósága az összes többi osztályokan is bezárta a munkát. A munkások vezetői, valamint a gyár képviselői felkeresték a város főpolgármesterét és őt kérték fel, hogy a gyár és munkásai között újra állítsa vissza a régi békét. A főpolgármester a felszólításnak eleget tett és már megkezdte a két fél között a békítési tárgyalásokat és remélhető, hogy rövid idő alatt a „Turul” gyár munkásai újból munkába állanak.

— **Sebesülés nélkül végződött Madgearu és Rautu képviselők párba.** Bukarestből jelentik: a kamara tegnapi ülésén történt összeütközés következtében Madgearu parasztpárti és Rautu liberálist párti képviselők a mai napon pártok pártjait viták. Ketszeri golyóváltás után a felek érteletlenek maradtak de a párbajsegéd megállapították, hogy a felek a lovasasság szabályainak eleget tettek és a párbajt befejezték nyilvánították. A párbaj befejezése után a sértetlenül maradt felek nem békültek ki.

— **Határcidens a Dnyeszter partján.** Bukarestből jelentik: A beszártaiai Hotiu-megye prefektusa táviratilag jelentést tett a belügyminiszternek, hogy az elmúlt éj folyamán egy orosz bárka közeledett a román határhoz és abból több lövést adtak le a román őrségre. Formális harc fejlett ki a határvörös és az oroszok között, melynek folyamán egy román határőr könnyebben megsebesült. Az oroszok visszavonultak.

Az angol sajtó a kairói merénylet erélyes megtorlását követeli

Háromszor lőttek rá az egyiptomi angol hadsereg főparancsnokára

(London, november 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kairóból jelentik, hogy Sir Lee St. Clark tábornok, az egyiptomi angol hadsereg főparancsnoka ellen kedden kora délután bomba merényletet követtek el. A tábornok a hadügyminisztériumból távozott, amikor három vagy négy ember bombát dobott feléje. Az egyik bomba fölrobbant, de a tábornokot nem érte. Azokban menekülés közben a merénylők revolvérből még rálőttek és Sir Lee t három golyó érte. Állapota igen komoly. További részletek a merényletről még nem érkeztek.

— **Monstre kémkedési pör a második hadtest hadbírósa előtt.** Bukarestből jelentik: A második hadtest bírósága november 28-án tárgyalja Cealcovszky Ernő kémkedési perét, akinek felelősége térje üzemeltetését és a bukaresti tisztú kaszinó emeléstől legrótt és szörnyet halt. A pernek negyvenöt vádlottja van, akiket azzal vádolnak, hogy Szovjetországra és Magyarországra javára kémkedtek. A negyvenöt vádlott közül öt nő, tíz polgári személy, a többi katonatiszt. Külön érdekessége a pernek, hogy egyik vádlottja Georg Nita, aki öccse a Vajda-kormány volt beszárbai miniszterének.

— **Internacionális pályázat hóhérré állásra.** Genéből jelentik: Néhány német és francia újság az elmúlt napokban téves hírt közölt arról, hogy Svájcban egy halálraítelt embernek nem lehetett végrehajtani az ítéletet, mert nem akadt hóhér, aki a bírósági ítéletnek érvényt szerezzen. A hír téves volt, mert közben Altdorfban az akasztás meg is történt, ezúttal Svájcban tízezerét év óta először. A hír azonban szíjjel ment az egész világra és különösen Németországból jelentkeztek pályázók a svájci bíróságoknál. Az egyik azzal ajánkozik, hogy évek óta szolgál a francia idegen légióban, ahol tizenkét ízben sikerrel akasztott. Minthogy gyakorlata van ezen a téren, úgy véli, hogy nem lesz sok, ha ezért az igazságügyi szolgálatért kétszer frank évi honoráriumot kér. Egy másik német ember már olcsóbban adná, éppen a feleért. Ennek ugyan, saját bevallása szerint, nincsen különösebb gyakorlata az akasztásban, azonban a háborúban mindig az első vonalban harcolt és az ellenségét soha nem riadt vissza. „Úgy vélem tehát, — mondja a pályázó — hogy lesz bátorságom arra is, hogy egy elítélt gazembert felakasszak.”

— **Eljegyzés. Roth Helénke Vármező és Krausz Mór Nagykaroly jegyesek.**

— **Öngyilkos cselédleány.** Ma délután négy órákor telefonon jelentették a mentőállomásnak, hogy a Honvéd utc. 116. szám alatt Rácz Katalin tizennyolc éves cselédleány felakasztotta magát. A mentők azonnal a helyszínre siettek, de mire kiértek, a cselédleányon, akin már a hullafoltok is mutatkoztak, nem lehetett segíteni, csak a baállott holtát konstatálhatták. Az öngyilkosságot a rendőrségnek is jelentették, ahonnan bizottság szült ki a helyszínre a vizsgálat megajtése végett. A vizsgálat az öngyilkosság okát még nem derítette ki. Valószínűleg Rácz Katalin szerelmi bánattól kifolyólag követte el öngyilkosságát. Az öngyilkos cselédleány holttestét beszállították a törvényszék bonctani intézetébe.

— **Az újságíróklub Mikulás estélye.** Az erdélyi és bányai kisebbségi újságírószervezet segélyalapja javára december hatodikán este kilenc órai kezdettel Mikulás-ünnepélyt rendez az újságíróklub helyiségeiben. Az estélyt, amely változatos és fényes program keretében fog lezajlani, tánc fogja követni. Az estély teljesén zárkörű lesz és azon csak személyszerinti meghívottak vehetnek részt.

— **A királytváros Nagyvárad.** Nagyváradról jelentik: Az egész város lázasan készül a királyszobor leleplezési ünnepségeire. A hatóságok minden szükséges intézkedést megtettek. Tegnap este nagy raziák voltak a város minden részében. A várost gyönyörűen felidézítették. A leleplezési ünnepségeken a királyné, a trócsőrök és neje, több udvari méltóság és a miniszterelnök vezetése alatt a kormány hat tagja fog részt venni.

* **Hivataltok, vállalatok gumibélyegzőit** olcsón szállítja „Imperial” grafikai vállalat, Ciuji, Str. Minorita. **Vidéki megrendelések soronkívül és gyorsan készülnek.**

A londoni sajtó a legnagyobb felháborodás hangján ír a kairói merényletről. Felhívja a kormányt, hogy azonnal és a legerélyesebb megtorlást alkalmazza. A „Times” szerint az erkölcsi felelősség Zaglul és az egyiptomi parlament terheire. A „Daily Express” követeli Egyptom függetlenségének felfüggesztését. Kairói jelentések szerint Zaglul a merénylet fölött sajnálatát fejezte ki az angol főmegbízottnál. A merénylők autójának sofőrjét elfogták és a merénylők fejére százezer frank díjat tűzték ki.

— **Fraknoi Vilmos meghalt.** Budapestről hozza a táviró a hírt, hogy Fraknoi Vilmos püspök és történetíró nyolcvanhárom éves korában meghalt. Fraknoi Frankl zsidó származású volt és erejét és kivételes tehetségét a magyar katolikus kultúra szolgálatába állította. A liberális kormányok alatt szabadelvűségét hangoztatta, de amikor a reakció lett urrá Magyarországon, beállott az oligarchák szótólójának. Első dolga volt Martinovics Ignác forradalmi becsületét a napisajtóban bemocskolni, a második: egy apológiája a numerusz klaususz mellett. Mind a kettő nyilván azért, hogy a forradalmiság és zsidóbarátság vádját elhárítsa magáról. Szomorú sors, hogy a nyolcvan éves ember csak így tudta évtizedes eredményess munká után pozícióját megtartani. És ennél is szomorubb, hogy a nagy munka végén ilyen kis élet emléke marad fenn róla.

— **A cukor, tojás és gyümölcs új vámja.** A kormány elhatározta, hogy a cukor kilogrammjának vámját 9 lejben állapítja meg. A tojás kiviteli vámját 3 lej, alma kilogrammját 50 bani, kórtés 80 bani, más gyümölcsöké 40 bani lett. Az új tarifa november 20-án lép életbe.

— **Baldi Pop rendőrkapitányt Marosvásárhelyre helyezték.** Baldi Pop Imre rendőrkapitányt, aki hat éven keresztül volt a kolozsvári rendőrség egyik leglelkismeretesebb tisztviselője, a belügyminisztérium saját kérésére Marosvásárhelyre helyezte át. Baldi kapitány távozásakor kötelességünknek tartjuk megemlíteni, hogy Baldi egyike volt azon rendőrtiszteknek, akik a közönséggel való érintkezés közben, nemzetiségre és vallásra való tekintet nélkül, egyformán intézte el a panaszosok ügyeit és töle telhetőleg orvosolta is azokat és csak az igazságos utat kereste. Baldi Pop Imre ma délelőtt adta át hivatalát és holnap reggel Marosvásárhelyen már szolgálatára jelentkezés.

* **Székrekedésnél, gyomorrontásnál vegyen Purgót** eredeti dobozban.

— **Az angol kormány valószínűleg tartja a Zinovjev-levelet.** Londonból jelentik: A londoni lapok jelentése szerint a kormány beigazolja látja a Zinovjev levél valódiságát. A szovjethoz intézett válaszigjegyzékben hangsúlyozza az angol kormány, hogy a jóviszony fenntartása érdekében feltétlenül szükségesnek tartja a bolsevik propaganda megszüntetését.

— **Szabadelvűpárt alakul Budapesten.** Budapestről jelentik: A nemzeti polgári párt országos körének felavatása alkalmával megtartott beszédében Heinrich Ferenc annak a szükségességét hangoztatta, hogy a liberális gondolkodású polgárság tömörüljön, hogy minél egységesebb legyen. Indítványozta egy országos szabadelvűpárt alakítását a nemzeti érzés, keresztény erkölcs, a felekezeti béke, a szabadságjogok és jogegyenlőség alapján. Felhívta Ugront, Rassyt és Bárczyt, hogy csatlakozzanak az új párthoz. Heinrich felhívására mindhárman bejelentették csatlakozásukat. A meg egyezés értelmében az összes mérsékelt szabadelvű blokkok egyesülni fognak. Legközelebb az új párt formálisan is megalakul és a fővárosi választásokban egységes listával fog részt venni.

A SELECT-MOZGÓ IGAZGATÓSÁGA szükségesnek tartja az igen t. közönség figyelmét felhívni, hogy a Nibelungok film második része csakis f. hó 23-ig, vasárnapig bezárólag lesz előadva, meghosszabbítást még oly nagy áldozat árán sem voltunk képesek biztosítani, miért mindenkit felkérünk, hogy a II. befejező részt vasárnap estig tekintse meg.

en
ak a vonatok

zállította el Bu.
niatt a villamos-
közlekednek. Ga-
be van fagyva,
ből egyetlen hajó

har dihög. Azok
Constautiaapolyból
porusz kikötőjé-
siandába egyetlen
atul Traian”, ez

óvihar a főváros
vasúti forgalmat
—Oltenitza, Cus-
temesvári vonal
Saimplon-vona-
tották.
alom is nagy ne-
ntóákat ellepte a
nem akarják a

a mellett

ey beszéde
ek között kijelen-
em látott be, hogy
gek folytonos erő-
len volt. Arra a
nyire is Nemet-
zése, a háborút
folyton erősödő
Ha még egy há-
a civilizáció el-

éséget annak igazi
akkor ki kellene
ásosát nem haj-
kat, amelyek a
ethetnek. Az ilyen
erfi jegyzőkönyv-

ette, hogy soha
rit flotta egy kül-
titás-ssk.

ben

Homást. Mayer

után Eskütt
hogy kérdése-
hez. Miután az
élyt, a követ-
Eskütt közöt:
d, hogy Nagyatá-
m?

mit. Enlékszem
fogadott és utba-

lit hivatalos ut-

át Nagyatádra.
egy alkalommal
a miniszte-
bizalmisan
el.

gy Eskütt apja
ismerése volt
agytádi szive-
k fiát, aki fel-
ízertést nem ka-
sz sem, hogy
e.

69 lej

79 lej

MPS

ulni No 11.
Lloyd 2836

KÖZGAZDASÁG

Románia elveszítette a magyar fapiacot

A CFR. tarifaemelésének következménye. Hódít a cseh és magyarországon. Biztosítva van Kolozsvár tűzifaellátása

(Cluj Kolozsvár, november 20. Az Uj Kelet tudósítójától.) Több ízben ismertettük azokat az okokat, amelyek súlyos akadályai a romániai fának külföldre való exportálásának. Három hónap óta majdnem teljesen szünetel a faexport. Ezt elsősorban a CFR. kétszeres tarifaemelése okozta, de nagyban csökkentette az export rentabilitását a lej emelkedése is Magyarországon, amely eddig legjobb felvevő piaca volt a romániai fának, nem tudta megfizetni a folytonos tarifaemelés következtében beállott árdifferenciát és azért a cseh piacra orientálódott tűzifa iránt. A csehországi export kedvezményei és a cseh koronának a magyar koronához viszonyított stabil árfolyama előnyös helyzetet teremtett a cseh fának a romániai fával szemben, úgy hogy ennek következtében elvesztettük egyik legjobb értékesítő piacunkat.

Az utóbbi időben beállott lejesés folytán, illetékes helyen nyert információk szerint, a romániai tűzifaexporter megpróbálják visszahódítani az elvesztett magyar fapiacot, mert arra most már némi lehetőséget nyújt a magyar korona jobb árfolyama. Természetesen ahhoz, hogy az akció teljes sikerrel járjon, az kellene, hogy a kormány bizonyos exporthőnyitéseket léptessen életbe, amelyhez — ismerve

pénzügyi kormányunk indokolatlanul merev álláspontját — valami kevés remény van.

Kolozsvár tűzifaigazgatósága egyelőre biztosítva van. Az utóbbi időben kisebb mérvű fennakadás állott ugyan be az úrpótlásban, mert a CFR. nem tudott elég kocsit a tűzifaexporter rendelkezésére bocsátani. A kolozsvári fahőzret intervenciójára azonban a CFR. hármas számú kocsiosztóhivatala úgy igyekszik a fennakadást megszüntetni, hogy bukaresti mintára, Hungaria AV. kocsikat bocsát a tűzifaexporter rendelkezésére. Ismeretes ugyanis, hogy a román-magyar vasúti egyezmény lehetővé tette, hogy a Romániába kerülő magyar kocsikat egyszeri rakodással belföldi szállítási célokra is fel lehessen használni. A szamos völgyi vonalon már megkezdtek az AV. kocsik tűzifarakodását és így teljes mértékben biztosítva van Kolozsvár ellátása.

A tűzifa belföldi áralakulása aránylag kedvezőnek mondható és talán éppen az export szünetelése miatt az árakban nem állott be lényeges változás. Vagontételben a helyi piacon 6-6 500 lej, feladállomásokon pedig távolság és mennyiség szerint 4500-5000 lejért lehet vészfát kapni. A fa detail ára mázsásként 75-80 lej a néhány hónappal ezelőtti 70 lejes árral szemben.

Alaptőkeemelések bánági vállalatoknál. Temesvárról jelentik: A speciális gazdasági bizottság legutóbbi ülésén a következő bánági és temesvári vállalatok működését, illetve alaptőkeemelését engedélyezte: Temesvári Malmalom R. T., alaptőkeemelés. Első Temesvári Textilipari R. T., működési és alaptőkeemelés. Pallas Bank és Kereskedelmi R. T. Temesvár, alaptőkeemelés. „Raiffeisen” szövetkezetek központja Temesvár, működési engedély és alaptőkeemelés. Ipari kedvezményeket a következő cégek részére adták meg: Pannónia Malmalom R. T. Zombolya, Fereastrul Araden R. T., Arad pécskai fűrészüzeme, „Becc” temetkezési árak gyára Arad.

A jugoszláv bankok a bankkamatláb maximálása ellen. Belgrádtól jelentik: Megírta az Uj Kelet, hogy a jugoszláv Nemzeti Bank akciót kezdett a bankkamatláb érdekében. A belgrádi bankok egyesülete tegnap ebben a kérdésben előterjesztést nyújtott be a Nemzeti Bank igazgatóságához, amelyben ellenzi a bankkamatláb megállapítását. A javaslatban a bankok egyesülete megállapítja, hogy a Nemzeti Banknak a törvény nem teszi kötelességévé a bankkamatláb megállapítását, akciója tehát csak jézándékát bizonyítja. De a bankkamatláb elrendelése, bárhonnan is, mégha a Nemzeti Banktól is, a hitel megvonás fenyegetése mellett, nem helyes és megengedhető utja a kérdés megoldásának. Ez a mód mindig kivételnek bizonyult, mert az ellenőrzés lehetetlen volt. A jugoszláv közgazdasági élet olyan, hogy a kamatlábat nem lehet uniformizálni. Az egyesület véleménye szerint a betétek utáni ka-

matnak 10 százalékban és a kölcsönök utáni kamatnak 18 százalékban való maximálásával nem lehet a hitelt olcsóbbá tenni. A jugoszláv bankok egyesületeinek véleménye szerint a Nemzeti Bank akciójának nincs törvényes alapja. Azonkívül nem is eredményes, ellenőrizhetetlen és nem használ a Nemzeti Banknak sem. A problémát pedig nem oldja meg. Az egyesület azt tartja, hogy a kamatláb leszorításának egyetlen módja a dinár megerősítése. Ha a dinár erősebb lesz, a rezi hi- sebb lesz, a hitelek is olcsóbbak lesznek. Végül is a Bankok szövetsége kéri, hogy a Nemzeti Bank a kamatláb maximálására vonatkozó határozatát vonja vissza.

Uj bankjegyeket bocsátanak ki Franciaországban. Párisból jelentik: November végével Franciaországban új államjegyek kerülnek kibocsátásra és pedigen 500 millió frank összegben, darabonként 500 frank névértékkel. Az államjegyek visszaváltási határideje: 1935 vége.

A bukott Vojvodina Bank fiókszinak sorsa. Szabadkáról jelentik: Az újvidéki Vojvodina Bank, amely, mint megirtuk, a súlyos gazdasági helyzet következtében fizetésképtelen lett, Adán is alapított fiókot a bank újvidéki igazgatóságában tekintélyes adai földbirtokosok is részt vettek. Az adai igazgatósági tagok iránti bizalomból az intézet tekintélyes betétekhez is jutott. Így az adai görögkeleti szerb egyház néhány év előtt eladta az agrárreform alól megmentett száz lánco földjét a vételárból 700 000 dinárt betétként helyezte el a bankban. Ada községnek is volt 100.000 dinár állandó betétje a bankban, ahol

egy Amerikából hazatért gazda a több kisebb gazda egész vagyonát helyezte el betétként. A bizalom oly nagy volt az adai bankfiók iránt, hogy az adai szerb hi község még néhány héttel ezelőtt is százezer dinárt tett be a bankba betétként. Minthogy az adai bankfióknek külön igazgatósága volt, amely épűey, mint az újvidéki igazgatóság, tekintélyes és vagyonos polgárokból áll, a betéteseket valószínűleg nem éri súlyosabb károcodás.

Uj rendelkezés a jugoszláv vám-árúkról. Belrádból jelentik: A pénzügyminisztérium rendelete szerint a jövőben a vámhivatalall nem rendelkező állomásokon külföldre feladott árúkat nem a hasárállomásokon lévő vámhivatalnál, hanem a feladállomáshoz le közelebb eső vámhivatalnál kell elvámoltatni. A rendelet december 1-én lép életbe

A mai valutapiac

A mai napon tartott volt a devizapiac. Csak kevés üzletközés történt a következő árfolyamokban: Osztrák korona 365-370, magyar korona 390-395, cseh korona 580-585, francia frank 1030-1040, svájci frank 3760-3785, dollár 194-195, angol font 90-915, olasz lira 965-976.

Valutapiac november 20-án

Bukarest. Devizák: Páris 1050, Berlin —, London 920, Newyork 20000, Róma 845, Zürich 8770, Bécs 2700, Prága 560, Budapest —.

Bukaresti Valuták: Napoleon 735 —, márka 4400, leva 132, török lira 98 font sterling 900, francia frank 1040, svájci frank 3700, olasz lira 845, drachma 320, dinár 260 —, dollár 19700, lengyel márka 3300, osztrák korona 26 —, magyar korona 2400, cseh korona 540.

Zürich Nyitás — Zárás: Berlin 12350-12350, Amsterdam 20800-20815, Newyork 51875-51875, London 24000-240100, Páris 27200-272250, Milánó 24500-24500, Prága 154750-155000, Bukarest 8950-8950, Belgrád 75250-75500, Bukarest 27100-27500, Varsó 100-100, Bécs 7350-7300.

Párisi előtőzsde: Bukarest 975.

A romániai likörgyártás válsága. A romániai liköripar nehéz válsaggal küzd. A gazdasági viszonyok rosszabbodása következtében a fogyasztásnak állandó csökkenése állapítható meg, úgy hogy míg bekében fejenként átlag 45 liter volt a szeszfogyasztás, addig tavaly a fejtőve fél literre esett vissza. A gyárak kénytelenek továbbra is hitellel adni, aminek viszont az az eredménye, hogy a kevésbé tőkeerős vállalkozások nehézségekkel küzdenek.

Megnyit a baseli árutőzsde. Baselen november elején nyit meg az árutőzsde, amelynek egyelőre hetenként egy napi hivatalos üzleti forgalma lesz. Eddig Svájcban: Berabben és Oltenben voltak árutőzsdék, amelyeknek forgalmassága nem fejlődhetett ki, mert hiszen ezek a helyek nem jelentékeny kereskedői városok.

Bizonytalan időre elhalasztották a szalontai vámcsalás főtárgyalását. Nagyváradról jelentik: Ma tárgyalta a törvényszék az ismeretes szalontai vámkihágás ügyet. Az ügy szereplői: Barha Jenő, Halas Jenő, Spitzer Béla és Schreier Jakab szállítók, továbbá Dumitru szalontai fuvaros és Vass Izso nagyvárad-i ügyvéd, akik ellen az ügyészség a szalontai-kötegyáni vonalon tavaly elkövetett vámkihágás, illetve csempészés címén indított eljárást. A vádat Nistor Virgil kir. ügyész képviselte, a védelmet Zigre Miklós és Andru Sever látták el. A bíróság hosszabb tanácskozás után a tárgyalást Barha Jenő védőjének indokolt távolléte miatt bizonytalan időre elnapolta. Az illető védő Toni Iliescu, a szenátus alelnöke.

Izrael & Co.

szücs és szőrmedivatáruháza Cluj, Calea Victoriei No 2.

Tekintse meg szőrmedivat ujdonságainkat!

Bundák, boák, nappa bőrkabátok és gyermekbundákból nagy választék.

Modern ruhafestés, tisztítás CINK-nél, CLUJ

Lloyd 3022.

Szörme és fonalfestés!

Ószi ruhákat és bármilyen kelmét a legjobban fest és tisztít "KRISTÁLY" KELMEFESTŐ-GYÁR
Telefon 500 CLUJ

Szörme és fonalfestés!

Felfa

Telefón 225

SZINÉ

Csokonai házban. Némek említeni, hogy tüntetésen megemlékezéstől, színházról, riasztó Csokonai zajlott le. Ez az a kis lelkes színházban, nagy magyar den érzés, gondjait, jeleketek. A zsef elődésai Csokonai egy Csokonai egy elánya Kuncz turaju eszteti. Alsdár „Cob mégis anuyi áradt belde szökött az e nyelő, tragika nak láttán. E kus, talán túl hább: tu zotó a nagyobb lé a kis darab maradását, ég többesor Kuncz Alsdár Vitéz Mihály du malheureux szeszövése mel tatóna hatott kedett ki me szinész egyre Mihályfy ked rék munkát Csokonai dara finom, bájos nem neki va

A MAGY Péntek: Csokol helyárakk 135.) Szombat d. u. I 16-odszor.

Zsák & PONYVA

Vétel! Kétszínű, javítóműhely Eladó
Albala Izso Timisoara
U. Plata Train 2. sz. Sörgőnyom: Albala Timisoara-Fabrics
Inseruban telefon 60

ob kisebb gasda... A bizalom... hogy az adai... ezelt is száa... ent. Minthogy... aga volt, amely... ag, tekintelyes... etéseket való... ás.

20-án... 50, Berlin... ma 845, Zürich... ndapest... 735... márká... nt sterling 900... 37-00, olasz líra... , dollár 197 00... s 26... magyar

123 50 - 123 50... nyork 518 75... , Páris 2720 00... Prága 1547 50... Belgrád 752 50... 00 Varsó 100...

9 75... s válsága. A ro... kúzd. A gasda... következtében a... állapítható meg... ut átlag 4 5 liter... aly a fejkvóta fél... ytelenek továbbra... sz az eredménye... zások nehézségek...

tözsde. Baselen... tözsde, amelynek... atalos tizleti for... aban és Olténben... rgalmassága nem... ek a helyek nem

esztották a sza... t. Ngyvárdról... uyszék az isme... et. Az ügy sze... ő, Spitzer Béla... vább Dumitru... nagyváradi úy... szalontai-köte... ett vámkihágás... ott eljárást. A... z képviselte, a... ru S-ver látták... ozás után a tár... indokolt távol... lnspolta. Az il... átus alelnöke.

nyva... Eladás... hely... ișoara... Sala Timisoara-Fabrics...

Lloyd 3022.

me és... estés!

Felfalmentes-
Falmentes-
Koncept-
★
külföldi
előrendű
minőség

Telefón
225

papirosok

Telefón
225

Ferencz Mendelnél, Cluj, Str. F. David 16.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Csokonai emléknap a Magyar Színházban. Nem szívesen tesszük, mégis meg kell említeni, hogy Kolozsvár publikuma szinte tündetően marad távol minden komoly kultúracséménytől, ellenben zűfolásig tölti meg a színházat ringy rongy operettessel. A tegnap esti Csokonai-érem díjazását fűz mellett zajlott is. E tündető távolmaradás ellenére is, az a his lelkes publikum, mely jelen volt a színházban, őszinte melegséggel ünnepelte a nagy magyar költő emlékét, kinek művei minden érző, gondolkodó ember számára kincsnek jelentenek. A műsor Janovics J. nő dr. bave z 6 elődása kezdte meg. Utána Mihályfi Péter Csokonai-verseit, majd Könyves Tóth Erzsébet Csokonai-érem díjazását szavalt. Az emléktűnép elánja Kuncz Aladárra, a finom, nemes kultúrāju esztétikusnak egyfelvonásos volt. Kuncz Aladár "Csokonai" ja nem nagy igényű munka, mégis anyai melegség, szin, archi us szépség árát beléle falánk, hogy szemünkbe könny szökött az édes bus szavakra, a magasra szárnyaló, tragikus költőorsó megkapó ábrázolásnak láttán. Kár, hogy Kuncz Aladár, a kritikus, talán túlzott szerénységből, vagy még inkább: túlzott kritikai bishitőségből elzárkózik a nagyobb lélegzetű irodalmi munkásságtól. Ez a his darab pedig azt mutatja, hogy tudna maradástól, abszolút értésű: alacotul. A közőség többször szőlította a lámpák elé a szerzőt. Kuncz Aladár egyfelvonásos után Csokonai Vitéz Mihály vigjátéka került szíre: a Gerson du malheureux Minden naivítás és érzelmes meseszövése mellett is a vigjáték üdén és mulattatóan hatott. A színészek közül Cselle emelkedett ki megértő, finom játékával. E fiatal színész egyre több fejlődést tesz bizonyosságát. Mihályfy kedves humorán jól mulattunk. Derék munkát végeztek Izsó és Leóvey is. A Csokonai darabban Könyves Tóth Erzsébet finom, bájos lányával, Kemény, bár a szerep nem neki való volt, értékes alakítást nyújtott. (S. L.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ

Péntek: Csokoljjon meg. (Ujdonság először. Rendes helyárákkal. Premierz bélet 19 sz. Sorozatszám: 135.)

Szombat d. u. Diadalmas asszony (Operette ujdonság 16-odszor. Mérsékelt helyárákkal. Sorozat 136)

Szombit este: Csokoljjon meg. (Ujdonság 2-odszor. Napi bélet 33 szám, A, sorozat 137)

Vasárnap d. e. fél 11-kor: Hevesi Piroska zongorahangversenye zenekar kísérettel. (Rendes helyárákkal, sorozat 138)

Vasárnap d. u. fél 4-kor: A vörös malom (Ujdonság 15-odszor, leszállított helyárákkal, sorozat 139)

Vasárnap este 8-kor: A három grácia (12-edszer, bárletsűnetben, promiérhelvárakkal, sorozat 140.)

MOZGÓK MŰSORA

Select mozgó. Péntek, november 21. *A Nibelungok* II. rész K. Imhild boszuja és Nibelungok kincs. A viághírű német hősköltemény filma. Főszerepben Hanna Ralph és Paul Richter.

Uradák-mozgó. Péntek, november 21. Premier. *Az óceán vándora*. Dráma a tengeren, 6 felvonásban. Főszerepben Dorothy Dalton és Jack Holt.

Apollo-Mozgó. Péntek, november 21. Harry Piel. *A sátán helytartója*. I. rész. A testet öltött remélet. Detektiv kaland dráma. Főszerepben Harry Piel.

Zeiss
Busch
Rodenstock

szemüvegkülönlegességek

KUN MÁTYÁS FIA

1876 óta fennálló üzletében,
Cluj, Calea Victoriei No. 2.
orvosi rendelés, minta vagy választás szerint kaphatók

Játékáru

és karácsonyfadisz szállítmányaink már utban vannak. Ez évben is idejekorán és nagy választékkal állhatunk t. veőkink rendelkezésére. Kérjük a t. érdeklődőket, sziveskedjenek dusan felszerelt raktárunkat meglekinteni, vagy utazótisztviselőnk látogatását bevárni. Az időpontot közölni fogjuk. Eladás kizárólag viszonteladóknak.

Nussbaum Testvérek

rövid-, nürnbergi- és játékáru nagykereskedés Targu-Mures (Maros-Vásárhely)

Vásároljon

őszi és téli

férfi-szöveteket

mélyen leszállított árban a

Postavärie Englezä

Izrael Glück

Szövetáruházában Cluj, Calea Victoriei (v. Kossuth L.-u.) 5.

TEASKÖNNER

"tartalomdus"

AZÉRT LEGOLCSÓBB ÉS EGYUTTALA LEGFINOMABB TEA HASZNÁLATBAN

A tudományos világ által elismert

legjobb, legtökéletesebb és legolcsóbb

fertőtlenítő szer a

SALAN

Minden bajtól, fertőző betegségtől megóv. Iz- zaltságot és minden más kellemetlen szagot megszüntet. Kristálytisza, nem mérgező, telje- sen szagtalan. Hölgyek mind napi toilletéhez nélkülözhetetlen

Kapható mindenyógytár- ban és drogueriában.

Gyár és központi iroda:
Salan Vegyipari Művek
Timisoara, II. Piața Bedea Cărtan (Széna-tér) 2.

RÖTH cipősz

CLUJ,
St. St. O. Iosii

volt Szép- utca

